

УДК 001(477.43)“2014”

І.М.Конет, Р.М.Білик

Наукова діяльність Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка у 2014 році

Наукова і науково-технічна діяльність в Університеті є невід'ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти.

Наукова і науково-технічна діяльність в Університеті здійснюється і фінансується відповідно до законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки”.

Наукова і науково-технічна діяльність в Університеті забезпечується через:

- органічну єдність змісту освіти і програм наукової діяльності;
- спрямування фундаментальних, прикладних досліджень і розробок на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технік, технологій та матеріалів;
- розробку стандартів вищої освіти, створення підручників та навчальних посібників з урахуванням досягнень науки і техніки;
- розвиток різних форм наукової співпраці (зокрема міжнародної) з установами і організаціями, що не входять до системи вищої освіти, для розв'язання складних наукових проблем, впровадження результатів наукових досліджень і розробок;
- безпосередню участь учасників навчально-виховного процесу в науково-дослідних і дослідно-конструкторських роботах, що проводяться в Університеті;
- планування проведення і виконання науково-педагогічними працівниками наукових досліджень у межах основного робочого часу;
- залучення до навчально-виховного процесу провідних учених і науковців, працівників інших вищих навчальних закладів та наукових установ та організацій;
- організацію наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, олімпіад, конкурсів, науково-дослідних, курсових, дипломних та інших робіт учасників навчально-виховного процесу.

До виконання наукових і науково-технічних робіт в Університеті залучаються наукові, науково-педагогічні працівники, інші працівники Університету, особи, які навчаються в Університеті, а також фахівці інших організацій. Так у 2013–2014 роках чисельність науково-педагогічних кадрів складала: 2013 році – 585, з них 43 доктори наук, 329 кандидатів наук; у 2014 році - 562, з них 32 доктори наук, 321 кандидат наук. У 2014 р. науково-педагогічними працівниками університету захищено 41 кандидатську дисертацію, 2 викладачі отримали вчене звання професора, 14 – доцента. 132 викладачі здійснили підвищення

ня кваліфікації шляхом стажування і навчання на курсах підвищення кваліфікації.

Протягом 2013–2014 рр. в університеті виконувались 1 фундаментальна і 2 прикладні держбюджетні теми. Із державного бюджету на виконання запланованих тем було виділено 1 079 220 грн.

Найважливішими науковими результатами, отриманими в результаті виконання перехідної фундаментальної науково-дослідної роботи у 2014 році були:

НДР №1: “Інноваційні технології управління якістю підготовки майбутніх учителів фізико-технологічного профілю”.

Фундаментальна науково-дослідна робота виконувалась за пріоритетним напрямом “Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України та сталого використання суспільства і держави”.

Керівник НДР: Атаманчук Петро Сергійович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Обсяг фінансування: за повний період становить 593,94 тис. грн., зокрема на 2014 рік – 362,84 грн.

Науковий результат, його новизна:

1. Участь в X обласному конкурсі науково-дослідних робіт Хмельницької обласної ради в номінації “Підручники і монографії”. Тема роботи “Тематичний комплект книг: Безпека життєдіяльності; Основи охорони праці; Охорона праці в галузі”. Отримано III премію.

2. Участь в обласному конкурсі науково-дослідних робіт в номінації “Фундаментальні науково-дослідні роботи”. Тема роботи “Формування професійних компетентностей та світогляду майбутніх учителів фізико-технологічного профілю”. Отримано I премію.

3. Участь в Європейсько-Азіатській першості з наукової аналітики в галузі педагогічних наук (м.Лондон, Великобританія). 1-й етап – золотий та срібний диплом. 2-й етап – золотий та бронзовий дипломи.

Наукова новизна:

- вперше у вітчизняній і світовій практиці обґрунтовано та впроваджено технологію бінарних цілеорієнтацій (фізика, методика викладання фізики);
- доведено доцільність бінарного підходу до змісту навчальних програм та відповідної реалізації навчально-виховного процесу студентів вищих педагогічних закладів освіти;
- встановлено передумови дієвості навчання (формування компетентнісно-світоглядних якостей майбутнього фахівця);
- здійснено апробацію технології формування цілісного педагогічного кредо майбутнього учителя фізики;
- теоретично обґрунтовано, розроблено та здійснено впровадження систе-

ми предметних компетентностей для можливості створення освітнього середовища, спрямованого на якісну підготовку майбутнього вчителя фізики вищими педагогічними навчальними закладами.

Значимість:

- відображено і реалізовано дидактичну модель цілеспрямованого управління процесом формування фахового становлення майбутнього учителя фізики на рівнях змістовно-діяльнісних та діялісно-особистісних компетентностей (власного педагогічного кредо);
- встановлено зміст педагогічного кредо як поєднання найвищих рівнів професійних компетентностей (уміння, навичка, переконання, звичка) і світогляду;
- запропоновано технологію проведення навчальних занять з методики навчання фізики, яка дає можливість здійснювати управління процесом формування предметних компетентностей майбутніх фахівців;
- розроблено та видано низку підручників, монографій, посібників для вищих педагогічних навчальних закладів, спрямованих на якісну підготовку майбутніх фахівців фізико-технологічного профілю.

Практична цінність результатів:

Впровадження та просування на ринок результатів дослідження здійснено у рамках укладених угод про співпрацю з:

- Технічним університетом Варни (Болгарія – з 2011 р.);
- Міжнародним академічним Товариством імені Михайла Балудяньського (Словаччина – з 2010 р.);
- Молдавським державним університетом (м.Кишинів, Молдова – з 2012 року).

Результати дослідження використовуються при підготовці фахівців фізикоматематичної та технологічної освітніх галузей з усвідомленням необхідності переходу від авторитарних, пояснювально-ілюстративних до пошуково-креативних, творчих технологій навчання, коли на перший план виступає потреба у формуванні суб'єкта-діяча, а не суб'єкта-виконавця, зорієнтованості на власний досвід, пошукову і творчу активність тих, хто навчається.

Важливі результати за усіма закінченими у 2014 році прикладними науково-дослідними роботами:

У 2014 році закінчено 2 прикладні науково-дослідні роботи, які фінансувалися з державного бюджету.

Прикладні науково-дослідні роботи виконувались за такими пріоритетними напрямками:

- 1) “Нові речовини і матеріали. Створення та застосування нанотехнологій і технологій наноматеріалів”;
- 2) “Раціональне природокористування. Технології сталого використання, збереження і збагачення біоресурсів та покращення їх якості та безпечності, збереження біорізноманіття”.

НДР №1: “Синтез, отримання і дослідження термоелектричних власти-

востей масивних матеріалів на основі сполук систем Pb-Vi(Sb)-Te”.

Керівник НДР: доктор хімічних наук, професор Д.М.Фреїк (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника), співкерівники: доктор фізико-математичних наук, професор С.І.Мудрий (Львівський національний університет імені Івана Франка), кандидат фізико-математичних наук, доцент Ц.А.Криськов (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка).

Обсяг фінансування: за повний період становить 139,58 тис. грн., зокрема на 2014 рік – 81,58 тис. грн.

Науковий результат, його новизна:

- розроблена ефективна технологія синтезу однорідних за складом масивних матеріалів на основі сполук систем Pb-Vi(Sb)-Te з використанням динамічного процесу (захищено Патентом України на корисну модель №43898 “Спосіб отримання високооднорідних халькогенідних напівпровідникових матеріалів A⁴B⁶”, зареєстровано 10.09.2009 р., бюл. №17);

- покращена структурна досконалість синтезованих сполук, використовуючи метод зонного плавлення зі змінним градієнтом температури (захищено Патентом України на корисну модель №78465 “Пристрій зі змінним градієнтом температури в області кристалізації для вирощування кристалів з розплаву”, зареєстровано 25.03.2013 р.);

- відпрацьовані технологічні умови отримання легованих сполук телуриду свинцю (захищено Патентами України на корисні моделі №43897 “Спосіб отримання однорідно легованих кристалів A⁴B⁶”, зареєстровано 10.09.2009 р.; №80799 “Спосіб отримання легованого термоелектричного плюмбум телуру”, зареєстровано 10.06.2013 р.);

Значимість отриманих наукових результатів:

- розроблено технологічний пристрій для вирощування кристалів методом Бріджмена-Стокбаргера зі змінним градієнтом температури в області кристалізації, який використовується для покращення структурної досконалості синтезованих термоелектричних напівпровідникових сполук;

- відпрацьовані й оптимізовані температурно-часові умови технологічних процесів синтезу телуриду свинцю та твердих розчинів на його основі з відтворюваними параметрами;

- створено автоматизований пристрій для визначення коефіцієнта Зеєбека термоелектричних напівпровідникових сполук з похибкою до $\pm 0,1\%$;

- досліджені термоелектричні параметри телуриду свинцю і твердих розчинів на його основі та вивчено вплив на них технологічних умов синтезу;

- оптимізовані умови пресування зразків електронної й діркової провідності для виготовлення віток термоелементів;

- виготовлено пристрій для осадження металів методом електролізу на поверхню пресованих зразків, що необхідно при створенні електричних контактів;

- змонтовано дослідний зразок термоелемента та визначені його параметри;

• на підкладках BaF_2 , підготовлені тонкі плівки телуриду свинцю і твердих розчинів $\text{PbTe-Bi}_2\text{Te}_3$, $\text{PbTe-Sb}_2\text{Te}_3$, та досліджені їх оптичні параметри в інфрачервоній ділянці спектру, що необхідно для розробки пристроїв оптоелектроніки.

Практична цінність результатів:

Наукові результати використовуються у галузі економіки: напівпровідникове матеріалознавство (синтез напівпровідникових сполук та вирощування кристалів), напівпровідникове приладобудування (малопотужна енергетика), використання відпрацьованого тепла двигунів, джерела живлення для катодного захисту нафто- і газопроводів, забезпечення живлення пристроїв телеметрії та автоматики на об'єктах, віддалених від ліній електропередач, забезпечення автономним живленням малопотужних електронних пристроїв. Перетворення тепла природних джерел (наприклад, геотермальних вод) в електричну енергію.

Результати досліджень як окремі розділи введені у навчальні дисципліни “Нетрадиційна енергетика”, “Фізичні основи мікроелектроніки”, “Фізика низько розмірних систем”, “Фізика твердого тіла”. Здійснено постановку двох навчальних лабораторних робіт.

НДР №2: “Розробка методики сталого використання та збереження біорізноманіття водойм і боліт Поділля”.

Керівник НДР: доктор біологічних наук, професор Балашов Лев Сергійович.

Обсяг фінансування: за повний період становить 345,701 тис. грн., зокрема на 2014 рік – 211,601 тис. грн.

Науковий результат, його новизна:

• проведено комплексний аналіз стану об'єктів; екологічний аналіз сучасного стану водного середовища (гідрохімічні дослідження, біоіндикаційні дослідження, аналіз джерел забруднень водойм тощо);

• досліджено стан атмосферного повітря, ґрунту прилеглих до водойм територій, а також здійснено розробку програми цільового моніторингу поверхневих вод з урахуванням досліджених особливостей гідрологічного стану та гідрохімічних властивостей. Одними із завдань проекту є визначення біорізноманіття водної і прибережно-водної екосистем з урахуванням соціологічних аспектів (іхтіофауністичний склад, аналіз ефективності меліоративної системи очищення водойм за допомогою риб-меліораторів, аналіз відтворення аборигенних видів риб тощо) та розробка ефективних способів риборозведення;

• проаналізовано рекреаційне навантаження на об'єкти і перспективи розвитку регульованого відпочинку;

• проведено картографування територій досліджуваних водних об'єктів із зазначенням зон;

• розроблено методи сталого використання та збереження біорізноманіття, моделі екосистем з прогностичним результатом, які забезпечать перспективне

бачення позитивних і негативних змін екосистеми, господарювання, екологічних наслідків та економічних здобутків;

- розроблено обґрунтування створення водно-болотних угідь загальнодержавного значення і передано його місцевим органам, екологічній інспекції, управлінню охорони навколишнього середовища у Хмельницькій області та Міністерству екології та природних ресурсів України.

Значимість отриманих наукових результатів:

- проведено комплексне дослідження ландшафтів, флори і рослинності, фауни прибережно-водних і водних екосистем в межах Поділля. Проведено 135 експедиційних виїздів для дослідження штучних водойм, луків та боліт в басейнах рік Дністер, Південний Буг, Дніпро, Західний Буг в межах Вінницької, Хмельницької та Тернопільської областей;

- складено картосхему обліку чисельності хребетних тварин і комах. Проведено облік чисельності водно-болотних птахів на болотах та водоймах Також здійснено дослідження фауністичного складу комах в межах досліджуваних об'єктів. За період експедиції описано та проаналізовано понад 100 водойм різного характеру: ріборозвідні ставки, річки, заболочені ділянки ставків та річок, стариці, заплави, водосховища з метою отримання іхтіологічних даних. Складено список видів іхтіофауни, проаналізовано негативні чинники, які впливають на іхтіофауну, виявлені акліматизовані види;

- опрацьовано гербарії Кам'янець-Подільського ботанічного саду, НПП "Подільські Товтри", природного заповідника "Медобори", Хмельницького краєзнавчого музею. Зібрано 154 гербарні зразки. Здійснено і оброблено 42 фітоценотичні описи. Створено фітоценотеку. Досліджено 32 штучні водойми-ставки, сформовані на річках та джерелах, 18 боліт, понад 20 річок і описано їх флористичний та фітоценотичний склад. Флористичні дослідження спрямовані на виявлення рідкісних і типових угруповань. Досліджувалися процеси проникнення інвазійних видів у водно-болотні угіддя. Виявлялися особливості використання екосистем для випасання, сінозаготівлі;

- виділено та укладено класифікаційну схему біотопів, визначено рідкісні біотопи відповідно до Директиви 96/43;

- визначено основні види загроз екосистемам. Вперше для Поділля складено класифікаційну схему загроз. Проведено аналіз негативних впливів і змін досліджуваних екосистем;

- проведено екологічний моніторинг річок Поділля на різних рівнях течії (верхів'я, середня течія, низинна течія), що забезпечує можливість аналізувати навантаження на водні екосистеми і виявити трансформаційні процеси і загрози для річкового басейну. Вперше проведено хімічний моніторинг стану води водних і болотних екосистем Поділля. Здійснено відбір 120 проб з визначенням 11 показників. Виявлено тенденції зміни якості води;

- розроблено обґрунтування для створення системи водно-болотних угідь, які потребують охорони на території Поділля і стануть частиною екологічної мережі ВБУ України. Розроблено обґрунтування для створення водно-болот-

них угідь загальнодержавного, національного і регіонального значення;

- розроблено технологію збалансованого використання біоресурсів, збереження біорізноманіття на території Поділля;

- вибрано модельні об'єкти, для яких розроблено екологічний менеджмент з прогностичним результатом. Розроблено програму цільового моніторингу поверхневих вод (стану, динаміки змін показників якості, виявлення джерел забруднень та ін.) з урахуванням досліджених особливостей гідрологічного стану та гідрохімічних властивостей;

- видано календар і плакат з інформацією про цінні види біорізноманіття.

Практична цінність результатів: Наукові результати використовуються у галузі сільського господарства, освіти, охорони природи, сталого розвитку, де можливе їх використання, конкурентоспроможність та інвестиційна привабливість:

- для "Проекту організації території Національного природного парку "Подільські Товтри", охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів" (2012–2013) та розробки програми його впровадження. Дослідження є основою 16, 17 тому Літопису НПП "Подільські Товтри", 20, 21 т. ПЗ "Медобори";

- для обґрунтування створення водно-болотних угідь міжнародного значення (Вінницька обл. – 2, Тернопільська обл. – 1);

- для реалізації госпдоговірної теми (договір №52/13 від 05.09.2013 р. та договір №52/13 від 05.09.2013 р.) "Екологічне обстеження прилеглих територій до земель, які використовуються ПАТ "Подільський цемент", оскільки територія знаходиться поряд з р.Мукша, а на території кар'єру є штучна водойма;

- у грантовому проекті №3-20.7.13 "Впровадження системи екологічного використання та охорони довкілля в межах територіальної громади м.Кам'янець-Подільський на прикладі Смотрицького каньйону", для якого використано моніторингові дослідження стану води, флори і фауни р.Смотрич в межах міста;

- для розробки екологічної екомережі Хмельницької області, яка буде впроваджуватися у 2015–2020 р.;

- у грантовому проекті №3-20.7.13 "Впровадження системи екологічного використання та охорони довкілля в межах територіальної громади м.Кам'янець-Подільський на прикладі Смотрицького каньйону", для якого використано моніторингові дослідження стану води, флори і фауни р.Смотрич у межах міста;

- для рецензування обґрунтувань створення малих ГЕС на р.Смотрич (с.Думанів-Киселівка);

- результати введені у лекційні курси "Флора і рослинність Поділля", "Ботаніка", "Біологія рослин", "Недеревні ресурси", "Лікарські рослини", "Заповідна справа", "Зоологія", "Орнітологія", "Фауна Поділля", "Природа рідного краю", "Екологічний менеджмент" в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. Введено нові дисципліни "Теоретичні основи

збалансованого природокористування”, “Стратегія сталого розвитку” для магістрів спеціальності “Екологія, охорона природи та ресурсокористування”.

Наукова та науково-технічна діяльність в університеті реалізовується вченою радою, ректоратом, радою молодією вчених, студентським науковим товариством, а також такими підрозділами, як відділом наукової роботи і міжнародних зв’язків, відділом аспірантури і докторантури, деканатами та вченими радами факультетів, 40 кафедрами, 12 науково-дослідними центрами, 23 науково-дослідними лабораторіями, 18 науковими школами тощо.

Так в 2014 році в університеті функціонувало:

Науково-дослідні центри:

1. Центр мовознавчих студій Інституту української мови НАН України (науковий керівник – професор Л.М.Марчук);

2. Науково-дослідний центр огієнкознавства (науковий керівник – доцент В.П.Агаманчук);

3. Центр американо-британських досліджень (науковий керівник – доцент О.В.Галайбіда);

4. Науково-дослідний центр регіональних досліджень (науковий керівник – професор І.В.Ящишина);

5. Центр Європейської інформації на базі бібліотеки університету (науковий керівник – Л.В.Резнічук);

6. Науково-дослідний центр дослідження природи Поділля (науковий керівник – доцент М.Д.Матвєєв);

7. Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України (науковий керівник – професор Л.В.Баженов);

8. Навчально-науковий центр Соціально-політичних досліджень (науковий керівник – доцент О.В.Рибщун);

9. Міжнародний науковий центр досліджень історії Центральної та Східної Європи (науковий керівник – професор В.С.Степанов);

10. Науково-дослідний центр “Революція в суспільному житті України: проблеми методології, історії та історіографії” (науковий керівник – професор О.М.Федьков);

11. Міжнародний науковий центр досліджень процесів націєтворення та регіоналізації у Європі (науковий керівник – доцент А.А.Заводовський);

12. Міжнародний науковий центр досліджень історії образотворчого декоративно-прикладного мистецтва й архітектури (науковий керівник – професор Н.О.Урсу).

Науково-дослідні лабораторії:

1. Науково-дослідна археологічна лабораторія (науковий керівник – асистент В.А.Гуцал);

2. Науково-методична лабораторія “Дидактика історії” (науковий керівник – професор С.А.Копилов);

3. Науково-дослідна лабораторія напівпровідників (науковий керівник – доцент Ц.А.Криськов);

4. Науково-дослідна лабораторія управління навчально-пізнавальною діяльністю (науковий керівник – доцент А.М.Кух);

5. Навчально-наукова лабораторія “Фізика наносистем” (науковий керівник – доцент С.В.Оптасюк);

6. Навчально-наукова лабораторія “Сучасні проблеми енергетики” (науковий керівник – доцент М.В.Беркешук);

7. Навчально-наукова лабораторія етнології (науковий керівник – кандидат філологічних наук В.А.Щегельський);

8. Навчально-наукова лабораторія літературного краєзнавства (науковий керівник – кандидат філологічних наук Т.О.Джурбій);

9. Навчально-наукова лабораторія діалектологічних досліджень (науковий керівник – доцент Н.Д.Коваленко);

10. Науково-дослідна лабораторія “Жанри і стилі в історико-літературному процесі” (науковий керівник – професор О.В.Кеба);

11. Галузева науково-дослідна лабораторія теорії і методики фізичного виховання та спортивного тренування (науковий керівник – професор М.С.Солопчук);

12. Наукова проблемна лабораторія “Гендерні профілактично-оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації” (науковий керівник – доцент В.М.Мисів);

13. Навчально-наукова лабораторія психологічного консультування і тренінгу (науковий керівник – доцент В.М.Федорчук);

14. Науково-дослідна лабораторія організаційної психології (науковий керівник – доцент В.М.Сич);

15. Науково-дослідна лабораторія історії соціально-педагогічної освіти південно-західного регіону України Інституту педагогіки АПН України (науковий керівник – доцент В.А.Гурський);

16. Наукова лабораторія психології навчання (науковий керівник – доцент Л.А.Онуфрієва);

17. Навчально-методична лабораторія новітніх освітніх технологій (науковий керівник – доцент О.В.Гаврилов);

18. Навчально-наукова лабораторія педагогіки і психології вищої школи (науковий керівник – доцент О.В.Савицька);

19. Навчально-наукова лабораторія психології здоров’я (науковий керівник – доцент А.В.Михальський);

20. Науково-навчальна лабораторія екології (науковий керівник – доцент Л.Г.Любінська);

21. Науково-дослідна лабораторія теоретико-методологічних засад дошкільного виховання і початкової освіти (науковий керівник – доцент Т.Й.Бабюк);

22. Науково-дослідна лабораторія “Історія, теорія і практика музичної інструментально-виконавської освіти” (науковий керівник – доцент В.М.Лабунець);

23. Науково-дослідна інноваційних технологій у туризмі (науковий керівник – професор С.Е.Баженова).

На всіх 40 кафедрах університету визначено колективні та індивідуальні теми наукових досліджень, які зафіксовано в планах роботи кафедр та в індивідуальних планах викладачів. Нижче наведено аналіз виконання науково-дослідних проектів на тих кафедрах, що увійшли до числа кращих кафедр університету згідно зі встановленим рейтингом:

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра історії України

Науково-дослідною роботою на кафедрі були охоплені всі 18 науково-педагогічних працівників, в тому числі 13 штатних і 5, які працюють на умовах внутрішнього та зовнішнього сумісництва, 4 докторанти і 19 аспірантів, у тому числі 2 академіки, 1 член-кореспондент, 5 докторів, професорів, 10 доцентів, 1 старший викладач (кандидат наук) і 1 асистент. У звітному році якісний склад науково-педагогічних працівників склав 92,3%.

Зусиллями колективу кафедри в звітному році розроблялися 1 загальнокафедральна комплексна тема “Проблеми історії суспільних змін і трансформацій в Україні від найдавніших часів до сьогодення” (№ держ. реєстрації 0110U004634), 3 *колективних* теми – “Історія української національної революції XVII століття” (наук. керівник – академік В.А.Смолій), “Хмельниччина в період Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.” (наук. керівник – професор О.М.Завальнюк) та “Губинське літописне городище та його сільськогосподарська округа” (наук. керівник – доцент В.І.Якубовський) і 39 *індивідуальних тем* (16 викладачів, 4 докторанти, 20 аспірантів і 11 здобувачів), 11 із яких пов’язані з написанням докторських (В.В.Газін, О.Б.Комарницький, Е.М.Мельник, С.В.Трубчанінов, О.М.Федьков, А.Ю.Скрипник, здобувач А.М.Трембіцький) і 31 кандидатської дисертації (асистент В.В.Степанков, аспіранти і здобувачі), 12 – написанням монографій, 9 – підручників і навчальних посібників, 15 – методичних рекомендацій і розробок, а також підготовкою близько 200 статей, доповідей і повідомлень на наукові форуми.

Загальні результати науково-дослідної роботи колективу в 2014 р. відображені у формі опублікованих 7 монографій, книг і брошур (36,51 авт. арк.), 7 навчальних посібників, методичних розробках (26,4 авт. арк.), 62 статті – у фахових збірниках (41,32 авт. арк.), 11 закордонних статей (5,52 авт. арк.), 15 статей у журналах і збірниках, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах (Scopus, РИНЦ, Socrates-Impulse, Zentralblatt MATH, Index Copernicus) (11,45 авт. арк.), 122 статті у інших наукових виданнях (55,41 авт. арк.), 14 тез доповідей на наукових форумах (3,55 авт. арк.), 17 статей студентів і магістрантів, керівниками яких виступали члени кафедри (6,3 авт. арк.), загалом опубліковано 238 праць обсягом 332,81 друкованих аркуша, серед них 82 публікації докторантів і аспірантів. Крім того, під керівництвом викладачів кафедри 17 публікацій здійснили студенти і магістранти.

За результатами виконаної НДР в 2014 р. по кафедрі історії України захищено 3 кандидатські дисертації (випускники аспірантури А.І.Бородій, В.М.Галатир,

О.М.Кримська).

Науково-педагогічні працівники, докторанти і аспіранти кафедри виступили з доповідями та науковими повідомленнями на 175 наукових форумах, у тому числі 5 – за кордоном.

У 2014 р. під керівництвом викладачів кафедри виконано та успішно захищено 14 магістерських, 36 дипломних і 45 бакалаврських робіт.

Кафедра всесвітньої історії

У 2014 р. професор С.А.Копилов працював над науково-дослідною темою “Українські історики в суспільно-політичному і науковому житті: від академічної свободи до радянського тоталітаризму (1917–1929 рр.)”. На підставі опрацьованих історіографічних та інших писемних джерел (діловодних та епістолярних матеріалів, мемуарів, періодичної преси та ін.) визначено коло істориків (М.Грушевський, Д.Дорошенко, Д.Багалій, В.Василенко, І.Огієнко та інші), які відігравали важливу роль в подіях національної революції 1917–1921 рр. З’ясовано характер їх участі в національно-визвольних змаганнях, а також вплив цих подій на їх наукову діяльність. Опубліковано 2 статті у фахових виданнях та збірниках документів.

Професором В.С.Степанковим досліджено Батозьку битву 1652 р. та її історичне значення. Опрацьовано українську й зарубіжну історіографію Батозької битви. Встановлено існування значної кількості нез’ясованих і дискусійних проблем, включаючи місце розташування польського війська й наявності у ньому пожежі. Вивчення джерельної бази засвідчило майже повну відсутність українських джерел й перевагу польських нарративних джерел над документальними й епістолярними. Ця особливість її структури вимагає від дослідників особливо критичного аналізу джерельної інформації. Підготовлено 2 розділи монографії (історіографія й джерела, 4 др. арк.), опубліковано 7 статей, з них 3 – у фахових виданнях.

Професор В.П.Газін працював над індивідуальною темою “Країни Європи та Америки на початку ХХІ ст.”. В загальних рисах розкриваються тенденції і характерні ознаки розвитку країн Європи та Америки на початку ХХІ ст. У цьому сенсі не тільки виписані події і явища цього періоду, але й підведено теоретичну і концептуальну базу обґрунтування тих нових напрямів, які виявилися в сучасному світі з усіма їх негативами і позитивами. Зокрема, багато уваги приділено демократизації і глобалізації сучасного світу, проблемам боротьби з кризовими явищами економічного і політичного характеру, боротьбі з агресією, проблемі формування нового світопорядку, заснованому на взаємному вирішенні світових проблем (екологія, боротьба з тероризмом тощо, небезпеками агресії та війни). Опубліковано 6 статей у наукових виданнях.

ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ

Кафедра історії української літератури та компаративістики

Колективна тема викладачів кафедри “Проблема традиції і новаторства в художній літературі” (керівник – М.Г.Кудрявцев, доктор філологічних наук,

професор) стосується одного із найважливіших аспектів сучасного літературознавства – проблеми історизму в літературі, зв'язку української класики з кращими надбаннями національної та світової філософської думки, віковими християнсько-етичними традиціями.

В основі колективної теми одним із найважливіших аспектів є проблема історизму в літературі, зв'язок української класики із кращими надбаннями національної та світової філософської думки, віковими християнсько-етичними традиціями.

Тема містить у собі, насамперед, компаративістичний аспект, осмислення історико-генетичної та історико-функціональної ролі літератури, духовних, соціально-етичних, ідейно-естетичних чинників української класики, її зв'язків зі світовою культурою, процесами національного визволення, науковою і художньою еволюцією. В основі теми – дослідження літературно-художнього розвитку, методів, стилів, напрямів усіх епох, національної самобутності як класичної спадщини, так і сучасного літературного процесу, видів мистецької взаємодії на всіх етапах соціально-економічного розвитку.

Захищено 1 кандидатську дисертацію, опубліковано 3 монографії, 24 статті у фахових виданнях, 2 – в інших виданнях, 4 – у закордонних, 2 – у журналах, зареєстрованих у міжнародних наукометричних баз даних.

Кафедра української мови

Колектив кафедри працював над колективною темою “Дослідження сучасного стану стилістичної системи української мови як національної” (керівник – завідувач кафедри, доктор філологічних наук, професор. Л.М.Марчук). Результати дослідження: розроблені теоретичні та практичні питання дослідження стилістичних ознак художнього, наукового та публіцистичного стилів української мови початку ХХІ століття. Предметом дослідження стали художні тексти сучасних українських прозаїків: таких як М.Магіос, І.Роздобудько, Ю.Андрухович та ін. З наукового стилю мовознавці кафедри досліджували термінологію сучасного художнього дискурсу та явище детермінологізації й особливості його вияву на сучасному етапі розвитку мови. Окремі студії присвячені конфесійному стилю, а саме поезії та прозі Івана Огієнка. Епістолярний стиль став матеріалом для досліджень роздумів прозаїків та поетів, опублікованих у вступних лекціях Києво-Могилянської академії. Таким чином, дослідження викладачів кафедри визначили контури стильових ознак сучасної української літературної мови, зумовлені її багатосторонністю, функційністю, стилістичним різноманіттям сучасного художнього дискурсу.

Отримано авторське право (Свідоцтво про реєстрацію авторського права №54195 від 20.03.2014) на навчально-методичний посібник (Синтаксис складного речення: навчально-методичний посібник / Л. М. Марчук, Н. М. Дзюбак. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 172 с.).

Захищено 2 кандидатські дисертації; опубліковано 7 навчально-методичних посібників, 27 статей у фахових виданнях; 18 статей в інших наукових виданнях; 9 статей, опублікованих у зарубіжних наукових виданнях; 5 публікацій

у журналах із міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Webometrics та ін.); 4 тези.

Кафедра журналістики

Колектив кафедри працював над колективною темою “Текст як основна одиниця комунікації” (керівник – доктор філологічних наук, професор О.С.Волковинський). Сутність журналістського напрямку виявляється у вивченні тексту як засобу масового інформування. Увага зосереджується на вивченні шляхів і засобів інформативної насиченості тексту. Важливими є також інші напрями дослідження – вивчення жанрової специфіки журналістських текстів XIX–XX ст. та у сучасних ЗМІ, їх постійних рис і генезисових змін. Напрями наукової діяльності: теорія твору і тексту; текстологія творів української літератури і журналістики; вивчення творів української літератури як тексту; публіцистичні жанри; художньо-публіцистичні жанри; теорія та історія журналістики; журналістикознавство як дослідження текстів, аудиторії та інституцій у системі наукознавства і гносеології; типи, види, жанри журналістських повідомлень; комунікаційні ефекти взаємодії засобів масової комунікації й аудиторії; історія журналістики і журналістикознавства; зарубіжна журналістика і журналістикознавство; вітчизняна і міжнародна практика в галузі інформаційної політики та інформаційного обміну.

Захищено 2 дисертації, опубліковано 2 навчально-методичні посібники, 12 статей у фахових виданнях, 1 публікація у журналах, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах, і 10 – в інших виданнях.

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра германських мов і зарубіжної літератури

Науково-педагогічні працівники кафедри працювали над колективною темою: “Поетика і типологія жанрів” (керівник – доктор філологічних наук, професор О.В.Кеба). Досліджено окремі закономірності розвитку світової літератури, особливості поетики і типології жанрів у творчості зарубіжних письменників (В.Голдінг, О.Вайльд, Дж.Джойс, Е.Хемінгуей, Дж.Фаулз та ін.), з’ясовано сутність художнього методу, своєрідність стильової системи, принципи образотворення, специфіка сюжетно-композиційної та просторово-часової системи, своєрідність міфологізму й символіки, мовностильові та предметно-зображальні елементи поетики.

Результати дослідження висвітлено у 3 захищених кандидатських дисертаціях, опубліковано 1 монографію, 4 посібники, 13 статей у фахових виданнях і 21 публікацію в інших виданнях; 7 публікацій у журналах із міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Webometrics та ін.)

Кафедра слов’янської філології та загального мовознавства

Викладачі кафедри працювали над колективною темою “Актуальні проблеми сучасної слов’янської філології” (керівник – доктор філологічних наук, професор С.Д.Абрамович). Досліджуються проблеми праслов’янської міфології та сакрального лексику; розвиток російської мови в синхронічному

та діахронічному аспектах; духовний пошук російської літератури протягом століть; актуальні проблеми сучасної полоністики; російсько-українські та інші мовно-літературні зв'язки. Результати досліджень викладено у 1 монографії, 6 навчально-методичних посібників, 7 статтях у фахових виданнях, 19 статтях в інших виданнях, 3 статтях у закордонних виданнях, 3 публікаціях у журналах із міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Webometrics та ін.), 4 тез.

Кафедра іноземних мов

Упродовж звітного 2014 року кафедра іноземних мов проводила комплексне дослідження загальнокафедральної теми “Дослідження специфіки розвитку сучасної іншомовної освіти в умовах плюралінгвізму” (керівник – кандидат філологічних наук, доцент А.В. Уманець). Досліджено застосування інформаційних технологій у процесі викладання іноземних мов професійного спрямування; проаналізовано особливості формування навичок читання професійно-орієнтованих текстів; досліджено використання перекладацьких трансформацій при перекладах текстів професійного спрямування. За результатами дослідження опубліковано 7 статей у збірниках, внесених до наукометричних баз даних, 1 стаття у закордонних наукових виданнях, 1 стаття у фахових виданнях, 24 публікації в інших виданнях і 13 тез доповідей.

Кафедра німецької мови

Кафедра німецької мови працює над двома загальнокафедральними науковими темами: “Формування у студентів методичної компетенції вчителя іноземної мови” (керівник – кандидат філологічних наук, доцент Л.О. Іванова) та “Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти” (керівник – кандидат філологічних наук, доцент В.О. Казимір).

У межах першого дослідження вивчаються нові підходи до вирішення проблем освіти, в тому числі і в галузі викладання іноземних мов, оскільки реальності сучасного суспільного розвитку висувають нові вимоги і до підготовки вчителя іноземної мови. У наш час метою оволодіння іноземною мовою вважається також оволодіння іншою культурою, участь у діалозі культур, що сприятиме підготовці до життя молоді у сучасному демократичному суспільстві. Завданням кафедри є продовжити роботу над розробкою проблематики, яка пов'язана із навчанням німецької мови як другої іноземної на базі англійської. З цієї метою кафедра працює над дослідженням психолінгвістичних закономірностей, які мають місце у процесі навчання другої іноземної мови, а також розробкою ефективних форм та прийомів навчання другої іноземної мови. Захищено 1 дисертацію, опубліковано 6 посібників, 2 статті у фахових виданнях, 3 публікації у журналах, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах, і 17 публікацій в інших виданнях.

У межах колективної теми “Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти” досліджується низка мовознавчих проблем, пов'язаних із сучасним етапом розвитку німецької мови, тобто позиції, з яких розглядається мова, нові аспекти, які визначають вибір нових

методів; поява нових понять, категорій та нових теорій; посилення інтересу до когнітивного та прагматичного аспектів мови, які розглядають мову як засіб комунікації та передачі культурно-історичної інформації в процесі спілкування людини із зовнішнім світом, як засіб вираження людських емоцій; психолінгвістичним підходом до вивчення мови як ментально-лінгвального комплексу і всього блоку проблем, пов'язаних з тим когнітивним шаром, який стоїть за комунікацією і значно його зумовлюють. За результатами дослідження опубліковано 3 статті у фахових виданнях, 3 публікації у журналах, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах, 1 – у закордонних і 8 публікацій в інших виданнях.

Кафедра англійської мови

Колектив кафедри працював над колективною темою “Філологічний аналіз тексту та теоретичні основи інтенсифікації навчального процесу” (керівник – кандидат філологічних наук, доцент О.В.Галайбіда). Здійснено філологічний аналіз тексту у двох напрямках: лінгвістичному та літературознавчому.

У функціонально-когнітивному аспекті проаналізовано: концепти та їхню презентацію у мові, функціональну категоризацію полілокутивних дієслів у сучасній англійській мові; провокаційне мовлення як вид розумово-мовленевої діяльності, імпліцитність англомовного ділового дискурсу.

У лінгвостилістичному аспекті простежено образотворчі засоби у художніх творах різних жанрів, гендерні відмінності мовлення персонажів художніх творів, гендерні аспекти емотивності художнього тексту, особливості представлення портретних характеристик у тексті й живописі, англійські мовні запозичення в українській мові, функціонування сленгової лексики у рекламному тексті.

У методологічному аспекті простежено особливості відбору мовного матеріалу для навчання іншомовного мовлення, навчання іншомовного мовлення з використанням фразових дієслів; використання наочності у процесі формування іншомовної лексичної компетенції; особливості навчання граматики студентів молодших курсів, інтерактивні методи в навчанні англійської мови у старших класах, шляхи оптимізації навчання англомовної професійно орієнтованої лексики.

Також проведено різноплановий аналіз індивідуально-авторського англомовного дискурсу.

Захищено 4 дисертації, опубліковано 11 посібників, 20 статей у фахових виданнях, 5 публікації у закордонних наукових виданнях, 13 публікацій у журналах із міжнародних наукометричних баз даних і 50 публікацій в інших виданнях, 10 тез доповідей на конференціях.

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра алгебри і математичного аналізу

Колектив кафедри працював над темою “Інтегральні перетворення в задачах математичної фізики” (керівник – доктор фізико-математичних наук, про-

фесор І.М.Конет).

Основні результати: вперше одержано інтегральні зображення точних аналітичних розв'язків гіперболічних та параболічних крайових задач математичної фізики в кусково-однорідних середовищах, які описуються декартовою або циліндричною системами координат; побудовано нові класи гібридних інтегральних перетворень зі спектральним параметром

За результатами досліджень опубліковано 2 посібники, 9 статей, у тому числі 6 у фахових виданнях, 4 матеріали і тези конференцій.

Кафедра диференціальних рівнянь

Колектив кафедри працює над двома загальнокафедральними науковими темами. У межах теми “Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках математики” (керівник – кандидат фізико-математичних наук, доцент Л.О.Сморжевський) розроблено методику використання наочності на уроках математики в 5-6 класах. Опубліковано 4 статті у фахових виданнях і 3 статті в інших виданнях, 3 тез.

У межах другої колективної теми “Екстремальні задачі сумісного наближення класів диференційованих функцій” (керівник – кандидат фізико-математичних наук, доцент В.А.Сорич) отримано низку нових результатів по знаходженню точних та асимптотично точних величин в екстремальних задачах теорії наближення. За результати дослідження опубліковано 2 навчально-методичні посібники, 3 тези.

Кафедра методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі

Колектив кафедри працює над колективною темою “Управління процесами формування фахових компетентностей майбутніх учителів фізико-технологічного профілю в умовах євроінтеграції” (керівник – доктор педагогічних наук, професор П.С.Атаманчук). Здійснено теоретичне обґрунтування та технологічна інтерпретація концепції методичної системи фахового становлення майбутніх учителів фізики в аспекті професійних компетентностей та світогляду. Відбулось впровадження (Україна, Болгарія, Росія, Словаччина, Молдова) технологічних схем створення цільових освітньо-професійних програм підготовки майбутнього фахівця. Спроектвана дидактична модель управління дієюю (на компетентнісному й світоглядному рівнях) фаховою підготовкою майбутніх учителів природознавчо-математичної і технологічної освітніх галузей на засадах впровадження особистісно орієнтованих, пошуково-креативних схем навчання, відповідно до вимог двоступеневої освіти (бакалавр, магістр).

Створено інноваційні сценарії орієнтування навчального процесу (в аспектах методології, методик та технологій) на досягнення прогнозованих (за критеріями найвищої цінності) професійних якостей майбутнього фахівця.

Основні здобутки: захищено 1 дисертацію; опубліковано: 2 монографії; 6 посібників; 12 статей у фахових виданнях; 25 публікацій в інших виданнях; 15 публікацій у закордонних наукових виданнях та у часописах, журналах із

міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Webometrics та ін.); 24 тези доповідей на конференціях; 3 публікації у журналах.

Кафедра фізики

Коллективне дослідження викладачів кафедри фізики – “Синтез, отримання і дослідження термоелектричних властивостей масивних матеріалів на основі сполук систем Pb-Bi(Sb)-Te” (керівник – Ц.А.Криськов, кандидат фізико-математичних наук, доцент). Відпрацьовані технологічні умови синтезу напівпровідникових термоелектричних сполук на основі систем Pb-Bi(Sb)-Te. Створено пристрій з регульованим градієнтом температури для вирощування кристалів. Виготовлено і апробовано автоматизований пристрій для визначення термоелектричних параметрів синтезованих сполук. Досліджені властивості сполук і встановлено вплив на них умов синтезу та хімічного складу. Розроблена модель дефектоутворення в синтезованих сполуках. Готується до захисту кандидатська дисертація, 13 статей у фахових виданнях і 16 публікацій в інших виданнях.

Іншою темою, над якою працював колектив кафедри, є “Синтез, отримання і дослідження термоелектричних властивостей масивних матеріалів на основі сполук систем Pb-Bi(Sb)-Te” (керівник – Ц.А.Криськов, кандидат фізико-математичних наук, доцент). Синтезовані халькогенідні скловидні сполуки As_2S_3 підвищеної фоточутливості шляхом введення домішок срібла. Оптимізовані умови виготовлення багаточарових структур з можливостю оптичного запису інформації без додаткової хімічної обробки поверхонь для створення рельєфу. Опубліковано 3 статті у фахових виданнях і 3 публікації в інших виданнях.

ФАКУЛЬТЕТ КОРЕКЦІЙНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

Кафедра логопедії та спеціальних методик

Коллектив кафедри у 2014 році працював над темою “Використання сучасних методик та технологій у роботі з дітьми з порушеннями розумового та мовленнєвого розвитку” (керівник – кандидат психологічних наук, доцент О.В.Гаврилов). Описано особливості застосування стандартних і нових методик організації роботи з дітьми з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку. Проведено дослідження корекції та розвитку психомоторики дітей-олігофренів, які навчаються у спеціальній школі; визначено рівні агресивності у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку різних вікових груп; проаналізовано особливості засвоєння текстів учнями молодших класів з затримкою психічного розвитку. Проводиться дослідження у напрямку розробки програми навчання дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю. Надруковані навчально-методичні посібники, в яких розкривається методика організації навчання на уроках ручної праці в спеціальній школі для дітей з розумовою відсталістю. Підготовлено до друку навчальний посібник з прикладної корекційної педагогіки, над яким спільно працювали викладачі кафедри та науковці Донбаського державного педагогічного університету.

Опубліковано 9 статей у фахових виданнях.

Кафедра корекційної педагогіки та інклюзивної освіти

Працівники кафедри працюють над комплексною темою дослідження “Психолого-педагогічне забезпечення корекційної роботи з дітьми, що мають вади психофізичного розвитку” (керівник – доктор педагогічних наук, професор С.П.Миронова). Проведено 1 міжнародну науково-практичну конференцію, 4 науково-практичні семінари, 1 круглий стіл.

Досліджено діловодство корекційного педагога; особливості соціалізації осіб з порушенням ОРА в умовах реабілітаційних центрів; форми і методи формування правосвідомості старшокласників зі зниженим слухом в позаурочний час; досліджено погляди педагогів спеціальних закладів на проблеми інклюзивної освіти; для проведення курсів підвищення кваліфікації корекційних педагогів, вчителів та асистентів інклюзивних класів розроблено та апробовано тренінг комунікативних навичок корекційного педагога, методичні рекомендації з впровадження валеології у допоміжних школах; педагогічне забезпечення формування позитивних взаємостосунків учнів з вадами опорно-рухового апарату із здоровими однолітками в інклюзивному класі; визначено та апробовано педагогічні умови створення ситуації успіху у навчально-виховній роботі з розумово відсталими учнями молодшого шкільного віку.

За результатами роботи захищено кандидатську дисертацію.

Кафедра психолого-медико-педагогічних основ корекційної роботи

Колектив кафедри працював над темою “Удосконалення змісту роботи у спеціальних закладах” (керівник – кандидат педагогічних наук, доцент О.М.Вержиховська). Досліджено психолого-педагогічні основи корекції інтелектуальних порушень у розумово відсталих дітей, позбавлених дошкільної підготовки; особливості формування уваги у розумово відсталих молодших школярів; інтелектуальний розвиток розумово відсталих дітей старшого дошкільного віку; формування еталонів сприймання кольору у розумово відсталих дошкільників з важкими розладами зору, психологічні засоби подолання деструктивних конфліктів у старших розумово відсталих школярів; українізацію спеціальної освіти як основу її розвитку.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра мистецьких дисциплін

Колектив кафедри працював над темою “Музично-теоретична і практична спрямованість професійної підготовки студентів спеціальності “Музичне мистецтво” ” (керівник – кандидат педагогічних наук, доцент З.П.Яропуд). Проаналізовано проблему фахової підготовки студентів до майбутньої роботи, розглянуто проблематику теорії і методики навчання музичному мистецтву, досліджено окремі закономірності навчання різних видів музичного мистецтва. З теоретичних позицій обґрунтовано найбільш оптимальні шляхи, практичні форми і методи у підготовці студентів до роботи у школі і музично-виконавської діяльності.

Опубліковано 6 посібників, 2 методичні рекомендації, підготовлено до друку 2 посібники, опубліковано 27 статей (13 – у фахових виданнях і 14 публікацій в інших виданнях).

У межах колективної теми “Сучасна інтерпретація традиційних жанрів європейського образотворчого мистецтва в українському полікультурному просторі” (керівник – доктор мистецтвознавства, професор Н.О.Урсу). Виявлено специфічні особливості сучасного українського образотворчого мистецтва та архітектури; проаналізовано характерні форми інтерпретації традиційного візуального мистецтва на українських теренах; розроблено принципи використання іконографічних джерел у пам’яткоохоронній, реставраційній практиці, сучасній туристичній та краєзнавчій сфері. Здійснено низку заходів з реставрації та консервації об’єктів живопису (іконопису), скульптури, декоративно-прикладного мистецтва. Організовано та проведено науково-практичні семінари, арт-акції, круглі столи за участі викладачів кафедри та студентів художніх спеціальностей.

Захищено 2 дисертації, опубліковано 6 статей у фахових виданнях, 8 статей у закордонних виданнях, 2 статті в журналах із міжнародних наукометричних баз даних, 41 статтю в інших виданнях.

Кафедра теорії, історії музики і гри на музичних інструментах

Колектив кафедри працював над темою “Інструментальна підготовка майбутнього вчителя музики у системі вищої освіти” (керівник – кандидат педагогічних наук, доцент В.М.Лабунець). Досліджено виконавсько-інструментальну підготовку як розвиток соціальної активності, формування гуманістичних ціннісних орієнтацій у процесі інструментального навчання; вивчено психологічні основи формування у студентів навичок гри на музичному інструменті; опрацьовано формування виконавської надійності майбутніх учителів музики; досліджено активізацію творчої самостійності студентів-інструменталістів; формування умінь художньої інтерпретації інструментальної музики.

Опубліковано 1 монографію, 3 навчально-методичних посібники, 2 навчально-репертуарних посібники, 2 статті у фахових журналах, 6 статей у фахових збірниках, 1 стаття у закордонних наукових видання, 9 публікацій в інших виданнях, 9 тез доповідей.

Кафедра педагогіки

Колектив кафедри працював над колективною темою “Особливості діяльності, типологія, педагогічна культура викладача ВНЗ” (керівник – доктор педагогічних наук, професор І.О.Кучинська) Досліджено сутність і особливості професійної діяльності, загальні теоретичні підходи та особливості діяльності, педагогічної культури викладача ВНЗ.

Розроблено теоретико-практичні основи використання педагогічної техніки та особливостей її прояву в діяльності викладача ВНЗ.

Опубліковано 1 посібник, 4 статті у фахових виданнях і 15 публікацій в інших виданнях.

Кафедра мовознавчих дисциплін

Колектив кафедри працював над кафедральною колективною темою “Засоби вираження зв’язного мовлення молодших школярів” (керівник – кандидат філологічних наук, доцент В.С.Карпалюк). Досліджено сутність проблеми розвитку мовлення молодших школярів, зокрема й образного, визначено засоби вираження мовлення учнів початкових класів, розроблено методику вираження мовлення синонімами, образною лексикою, дієслівними формами тощо. Розроблено початковий курс української мови з урахуванням сучасних технологій організації комунікативної діяльності учнів початкових класів. Матеріали наукового дослідження включено до навчальних програм спецкурсів “Лінгвістичний аналіз тексту”, “Формування текстоутворювальних умінь в учнів початкових класів”, “Функціонально-комунікативний аспект вивчення мовних одиниць”, “Новітні технології розвитку комунікативної діяльності молодших школярів”. Досліджено збагачення мовлення молодших школярів синонімами, ознаковими словами (в процесі вивчення прикметника); частини мови у функціонально-комунікативному аспекті. Захищено 19 дипломних робіт і 4 магістерські роботи, надруковано 4 статті у фахових збірниках і 5 публікацій в інших виданнях.

ПРИРОДНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ**Кафедра біології та методики її викладання**

Кафедра працювала над трьома колективними темами. У межах теми “Розробка методики сталого використання та збереження біорізноманіття водойм і боліт Поділля” (керівник – доктор біологічних наук, професор Л.С.Балашов), здійснено експедиційні виїзди на модельні об’єкти. Проведено визначення біотопів та формування анотованих списків типових біотопів Поділля; сформовано списки прибережно-водної флори досліджуваного регіону; проаналізовано флористичні особливостей модельних об’єктів та структуру прибережно-водної флори досліджуваних біотопів. Підготовлено тематику для курсових робіт за темою НДР. Охарактеризовано основні напрямки ресурсокористування водних та болотних екосистем. Підготовлено до друку 2 статті та розділи в колективній монографії.

У межах проекту “Аналіз стану популяцій видів флори і фауни Хмельницької обл., занесених до ЧКУ” (керівник – кандидат біологічних наук, доцент М.Д.Матвеев) проводилися експедиційні виїзди з метою уточнення видового складу флори та фауни Хмельницької обл. Вивчався стан видів, які занесені до ЧКУ. Встановлено біотопічний розподіл, чисельність і поширення цих видів в межах області. Вивчалися біологічні особливості видів в умовах області; виявлялися процеси трансформації біотопів.

Доповнено списки місць знаходження видів, включених до ЧКУ (2009 р.). Проведено популяційні дослідження 10 видів. Проведено аналіз рідкісних біотопів Хмельниччини.

Здійснено моніторинг видів-трансформерів. Виявлено нові місця зростан-

ня інвазійних видів. Проведено вивчення стану популяцій інвазійних видів в різних біотопах.

Підготовлено 2 дисертації, опубліковано 1 монографію, 4 статті у фахових виданнях і 2 у закордонних виданнях, 23 публікації в інших виданнях.

Колектив кафедри працював над темою “Аналіз стану популяцій видів флори і фауни Хмельницької обл., занесених до ЧКУ” (керівник – доктор біологічних наук, професор Л.Г.Любінська). Проводилися експедиційні виїзди з метою уточнення видового складу флори та фауни Хмельницької обл. Вивчався стан видів, які занесені до ЧКУ. Встановлено біотопічний розподіл, чисельність і поширення цих видів в межах області. Вивчалися біологічні особливості видів в умовах області; виявлялися процеси трансформації біотопів.

Доповнено списки місць знаходження видів, включених до ЧКУ (2009 р.). Проведено популяційні дослідження 10 видів. Проведено аналіз рідкісних біотопів Хмельниччини.

Здійснено моніторинг видів-трансформерів. Виявлено нові місця зростання інвазійних видів. Проведено вивчення стану популяцій інвазійних видів в різних біотопах.

Кафедра географії та екології

Кафедра працювала над колективною темою “Еколого-генетичний, біологічний, хімічний, фізико-географічний моніторинг біорізноманіття Поділля і Буковини” (керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор О.І.Любінський). Досліджено сучасні аспекти збереження біорізноманіття в умовах сільськогосподарського виробництва. Проаналізовано сучасний стан та динаміку розвитку тваринництва (на матеріалах Житомирської області). Опубліковано 1 монографію, 1 посібник, 3 статті у фахових виданнях і 4 публікації в інших виданнях.

Кафедра анатомії, фізіології та валеології

Колектив кафедри працював над темою “Навчально-методичне забезпечення студентів ВУЗів із дисциплін медико-біологічного циклу у відповідності до вимог Болонського процесу” (керівник – кандидат біологічних наук, доцент П.Д.Плахтій). Розроблено навчально-методичні комплекси з дисциплін фізіології людини, вікової фізіології і валеології, фізіології праці, фізіології ВНД. За результатами наукових досліджень опубліковано 2 підручники, з них 1 підручник з грифом МОН України, 9 навчальних посібників, 3 методичні рекомендації, 19 статей, з них 4 – у фахових виданнях.

Результати досліджень використовуються викладачами ВУЗів при викладанні дисциплін медико-біологічного циклу, у навчально-виховному процесі ЗОШ м.Кам’янець-Подільського, написанні статей, тез і доповідей, дипломних і магістерських робіт студентами університету.

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра теорії і методики фізичного виховання та здоров’я людини

Колектив кафедри працював над темою “Психолого-педагогічні основи

оптимізації навчально-вихованого процесу з фізичного виховання в школі та у вищому навчальному закладі” (керівник – кандидат педагогічних наук, професор М.С.Солопчук). Досліджено використання сучасних здоров’язбежувальних технологій в роботі з дітьми раннього віку, структурно-методологічні основи педагогічної моделі формування готовності учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою до служби в армії засобами фізичної культури, використання засобів масової інформації як способу організації олімпійської освіти школярів, передумови залучення населення до оздоровчих послуг, рівні сформованості олімпійської освіти у студентів фізкультурних факультетів вищих навчальних закладів, використання нетрадиційних технологій під час роботи з формування у молодших школярів інтересу до фізичної культури, педагогічні умови виховання культури здоров’я у дітей молодшого шкільного віку, формування професійних передумов оздоровчої спрямованості у студентів молодших курсів факультету фізичної культури, проблеми формування знань про здоровий спосіб життя у представників різних вікових груп в розрізі фахової волонтерської діяльності студентів-першокурсників тощо.

Підготовлено 7 статей у виданнях, які входять до науково-метричних баз Google Scholar, Index Copernicus та інших, 6 статей у фахових виданнях, 22 статті у інших наукових виданнях, 10 статей у закордонних наукових виданнях; науковці брали участь у 4 міжнародних та 4 всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференціях.

Кафедра легкої атлетики

На кафедрі розроблялась колективна тема “Педагогічне обґрунтування фізичного виховання, спрямованого на підвищення рухової підготовленості та фізичної працездатності школярів” (керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Л.Д.Гурман). Дослідження проводились на базі ЗОШ №9, НВК №13, інтернат-ліцею; завданням дослідження було встановлення функціонального стану серцево-судинної і нервово-м’язової системи у школярів середніх класів; здійснювався аналіз отриманих показників та опрацювання методами математичної статистики, готувалися доповіді на наукові конференції.

Опубліковано 1 монографію, 1 навчально-методичний посібник, 1 фахову статтю, 2 статті в закордонних виданнях, 9 публікацій в інших виданнях.

У межах теми “Вдосконалення навчально-тренувального процесу з легкої атлетики на факультеті фізичної культури” (керівник – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент В.М.Гоншовський) досліджувався рівень розвитку фізичної підготовленості легкоатлетів-метальників груп СПУ та взаємозалежність із спортивним результатом в обраному виді метань; функціональний стан серцево-судинної і нервово-м’язової системи у студентів; проводився підсумковий аналіз і статистично опрацьовувались матеріали досліджень, готувалися доповіді на наукові конференції.

Опубліковано 2 статті у фахових виданнях, 3 статті в закордонних виданнях та 12 публікацій в інших виданнях.

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ***Кафедра управління персоналом і туризму***

Колектив кафедри працював над темою “Розвиток соціально-трудо­вих відносин в сучасній економіці України” (керівник – кандидат економічних наук, доцент П.А.Стрельбицький). Досліджено методи оцінки стійкості конкурентних переваг за часом і витратами; особливості мотивації персоналу в сучасних умовах; розроблено технології організаційного забезпечення моніторингу конкурентних переваг та його інформаційної підтримки. Проаналізовано підходи щодо розрахунку ефективності інвестицій у персонал підприємства та запропоновано підхід, за якого розраховуються показники прибутковості людського капіталу доданої економічної вартості людського капіталу, його окупності. Обґрунтовано необхідності змін у співвідношенні під­систем механізму розподілу та перерозподілу трудових доходів. Результати за темою дослідження: захищено 1 кандидатську дисертацію, опубліковано 1 статтю у фаховому виданні, 1 – у журналах із міжнародних наукометричних баз даних та 8 статей у інших виданнях.

Кафедра туризму та економічної теорії

Колектив кафедри працював над двома науково-дослідними темами. У межах теми “Трансформаційні процеси в сучасній економіці” (керівник – кандидат економічних наук, доцент Ю.С.Латер), досліджено особливості трансформаційних процесів у економіці Хмельниччини. Зокрема, проаналізовано формування ринку молока в регіоні, визначено регіональні чинники попиту як цінові, так і нецінові. Також вивчено сучасні тенденції соціально-інноваційного розвитку Хмельниччини. Захищено 1 кандидатську дисертацію.

Опубліковано 1 монографію, 4 статті у фахових виданнях і 5 публікацій в інших виданнях.

Другою колективною темою кафедри є “Впровадження інноваційних технологій у розробці та просуванні туристичних продуктів” (керівник – доктор історичних наук, професор С.Е.Баженова). Досліджено: міжнародний аспект розвитку туристичної галузі; роль тренінгових технологій у підготовці менеджерів туризму; питання розбудови туристичної індустрії Хмельниччини; головні проблеми розвитку сільського зеленого туризму в Україні; туристичну інфраструктуру та її складові елементи; розвиток сільського зеленого туризму на Хмельниччині; роль рекламного проспекту в структурі засобів PR у сфері туризму; інноваційні PR-технології в туризмі.

3-4 квітня 2014 року проведено науковий симпозіум “Проблеми туристичної галузі України: здобутки, стан, перспективи”, видано збірник праць. Діє студентський науковий гурток “Інновації в туризмі”. 4 грудня 2014 року проведено круглий стіл “Інноваційні PR-технології в туризмі”. Опубліковано 8 наукових праць.

Кафедра економіки підприємства

Колективна тема наукових досліджень викладачів кафедри – “Вплив освіти на розвиток трудового потенціалу регіону” (керівник – кандидат історичних

наук, доцент М.І.Каньоса). Досліджено проблематику економічної, демографічної та продовольчої безпеки України, мотивації праці у життєдіяльності науково-педагогічного персоналу ВНЗ. Досліджено зовнішньоекономічний чинник як вектор в регіональній політиці (за матеріалами Хмельницької області), роль освітніх реформ у підвищенні конкурентоспроможності трудового потенціалу України, підвищення конкурентності випускника ВНЗ. Відбувалася робота проблемної групи “Використання фінансових інвестицій, що надходять до регіону від емігрантів у дальнє зарубіжжя”, за результатами діяльності якої опубліковано 1 статтю. Результати дослідження кафедри відображено в розділі у колективній монографії, 2 статтях у фахових виданнях, 1 публікації у закордонному виданні, 5 матеріалах до вивчення курсів, 1 статті в інших виданнях.

Ще однією темою, над якою працював колектив кафедри є “Вивчення ефективності та продуктивності праці” (керівник – кандидат економічних наук, доцент А.М.Каньоса). У співавторстві досліджено роль освітніх реформ у підвищенні конкурентоспроможності трудового потенціалу України. Проаналізовано шляхи підвищення конкурентності випускника ВНЗ як передумови підвищення продуктивності праці молодого спеціаліста. Забезпечено роботу проблемної групи “Вивчення чинників впливу на продуктивність праці підприємств регіону”. Взято участь у тренінгу “Ефективне управління персоналом” (м.Хмельницький), прорецензовано конкурсні роботи учнів-членів МАН України.

Результати дослідження кафедри відображено в 1 статті у фаховому виданні, 5 матеріалах до вивчення курсів, 1 статті в інших виданнях.

Розробка індивідуальних науково-дослідних тем, яка здійснюється в другій половині робочого дня, передусім орієнтована на написання монографічних праць, навчальних посібників для вищої і загальноосвітньої школи та підготовку докторських і кандидатських дисертацій із найбільш актуальних тем розвитку науки і техніки.

Найбільш ефективними та вагомими у 2013–2014 рр. були такі *розробки науково-педагогічних працівників університету*:

Педагог-фізик XXI века. Основы формирования профессиональной компетентности / П. С. Атаманчук, К. Г. Никифоров, А. А. Губанова, Н. Л. Мыслинская. – Калуга; Каменец-Подольский: Издательство КГУ им. К.Э.Циолковского, 2014. – 268 с.

Монографія присвячена розгляду теоретичних і методологічних основ формування ключових компетентностей з фізики в рамках рівневої педагогічної освіти. проведено детальний аналіз проблем та перспективи розвитку рівневої фізичної освіти в Росії і Україні. Наводиться історичний нарис тенденцій розвитку вищої освіти; досліджуються особливості введення рівневої професійної освіти в Росії в 1990-і рр. і досвід багаторівневої підготовки вчителя фізики на прикладі Калужького державного педінституту імені К.Е.Ціолковського; розглядається нормативно-законодавча основа сучасної рівневої

підготовки педагогів-фізиків в Росії та Україні.

Управление процессом становления будущего педагога. Методологические основы / П. С. Атаманчук // Palmarium Academic Publishing (Deutschland), 2014. – 132 р.

У монографії автором наведено шляхи вирішення наступних проблем: впровадження методології управління процесом формування професійних компетентностей майбутніх учителів фізико-технологічних спеціальностей в умовах вимог сучасної освітньої парадигми та орієнтирів Національної рамки кваліфікацій; удосконалення технологічних схем створення та використання цільових освітньо-професійних програм та галузевих стандартів вищої освіти; ілюстрація можливостей використання дидактичної моделі управління дієвою фаховою підготовкою майбутніх учителів на компетентнісному рівні, завдяки зорієнтованості на пошуково-креативні схеми навчання, відповідно до вимог двоступеневої освіти (моделей бакалавра і магістра)

Синтаксис складного речення: навчально-методичний посібник / Л. М. Марчук, Н. М. Дзюбак. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 172 с. (Свідощів про рестрацію авторського права №54195 від 20.03.2014).

У посібнику розглянуто теоретичні питання синтаксису складного багатокомпонентного речення у формально-синтаксичному та семантичному аспектах. Подано методику і взірці повного синтаксичного розбору усіх видів складних багатокомпонентних речень. Для закріплення знань у кінці кожного розділу запропоновано запитання і завдання аналітичного та творчого характеру.

Абрамович С. Д. Двоемирие Гоголя : монографія / С. Д. Абрамович. – Каменец-Подольський : Каменец-Подол. нац. ун-т ім. И. Огієнко, 2014. – 120 с.

Монографія завідувача кафедри слов'янської філології та загального мовознавства, доктора філологічних наук, професора С.Д.Абрамовича присвячена аналізу малодосліджених аспектів гоголівської концепції природи і людини, розкривається її обумовленість авторською релігійною свідомістю.

Краєзнавство на Поділлі: історія і сучасність

Монографія (2-ге видання, доповнене) доктора історичних наук, професора В.С.Прокопчука, присвячена процесу зародження, становлення і розвитку на Поділлі краєзнавчого руху й історико-регіональних досліджень впродовж XIX – початку ХХІ ст.

Українська Галицька армія на Поділлі (липень 1919 – травень 1920 рр.)

Монографія (2-ге видання, доповнене і перероблене) доктора історичних наук, професора О.М.Завальнюка, кандидата історичних наук, доцента С.В.Олійника присвячена розгляду основних моментів створення і бойової діяльності УГА в Східній Галичині. Участь її у визвольних змаганнях на території Поділля.

Упродовж 2013–2014 рр. співробітниками університету одержано **16 патентів** на корисні моделі:

- патент на корисну модель №87245 на корисну модель “Диференціатор теплових сигналів” від 27.01.2014 р. Винахідники: В.В.Понеділок, А.М.Божок;
  - патент на корисну модель №89294 “Фрикційно-механічний інтегратор трьох незалежних параметрів” від 10.04.2014 р. Винахідники: В.В.Понеділок, А.М.Божок;
  - патент на корисну модель №96054 “Пневматичний позиціонер з подвійним диференціюванням вхідних сигналів” від 12.01.2014 р. Винахідники: В.В.Понеділок, А.М.Божок;
  - патент на корисну модель №88776 “Приводне кінематичне з’єднання” від 25.03.2014 р. Винахідники: А.М.Божок, В.А.Мельник, В.А.Рідкевич;
  - патент на корисну модель №95534 “Пристрій запізнювання пневмо-сигналів” від 25.12.2014 р. Винахідники: В.В.Понеділок, А.М.Божок;
  - патент на корисну модель №87486 “Триімпульсний регулятор частоти обертання дизеля” від 10.02.2014 р. Винахідники: А.М.Божок, В.М.Гераськін, С.Ю.Добровольська, Д.В.Гераськін;
  - патент на корисну модель №94331 “Диференціюючий манометричний датчик температури” від 10.11.2014 р. Винахідники: В.В.Понеділок, А.М.Божок;
  - патент на корисну модель №91326 “Система автоматичного слідкування за сонцем батареї сонячної електростанції” від 25.06.2014 р. Винахідники: А.М.Божок, В.А.Мельник, В.А.Рідкевич;
  - патент на корисну модель №93802 “Диференціатор привода робочого обладнання” від 10.10.2014 р. Винахідники: В.В.Понеділок, А.М.Божок;
  - патент на корисну модель №91311 “Тренажер для пасажирів далекомагістральних літаків” від 25.06.2014 р. Винахідники: А.М.Божок, В.М.Гераськін, Д.В.Гераськін;
  - патент на корисну модель №95061 “Ходова частина гусеничної машини” від 10.12.2014 р. Винахідники: А.М.Божок, В.А.Мельник, В.А.Рідкевич;
  - патент на корисну модель №88297 “Пристрій для захисту двигунів армійських машин за розрідженням на всмоктуванні” від 11.03.2014 р. Винахідники: А.М.Божок, В.М.Гераськін, Д.В.Гераськін;
  - патент на корисну модель №91487 “Пристрій для підвищення прохідності армійських машин” від 10.07.2014 р. Винахідники: А.М.Божок, В.М.Гераськін, В.М.Руснак;
  - патент на корисну модель №94506 “Диференціюючий виконавчий гідроциліндр” від 10.11.2014 р. Винахідники: В.В.Понеділок, А.М.Божок;
  - патент на корисну модель №86870 “Поршневий гідро пневмомеханічний диференціатор” від 10.01.2014 р. Винахідники: В.В.Понеділок, А.М.Божок;
  - патент на корисну модель №87230 “Паливний бак двигуна внутрішнього згорання з ізолюваним від атмосферного повітря над рідинним простором” від 27.01.2014 р. Винахідники: А.М.Божок, В.А.Мельник, В.А.Рідкевич;
- Належну увагу університет приділяє захисту прав інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності науково-педагогічних працівників університету. Комерціалізації об’єктів права інтелектуальної

власності сприяє отримання свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. У 2014 році отримано 6 таких документів, зокрема на такі роботи:

• Гаврилов О. В. Спеціальна методика математики: підручник / О. В. Гаврилов, О. М. Ляшенко. – Кам'янець-Подільський: ТОВ “Друк-Сервіс”, 2014. – 420 с.

• Плахтій П. Д. Фізіологія людини. Обмін речовин та енергозабезпечення м'язової діяльності в запитаннях, завданнях і відповідях: навчальний посібник / П. Д. Плахтій, Д. П. Плахтій. – Кам'янець-Подільський: ПП “Медобори–2006”, 2013. – 464 с.

• Атаманчук П. С. Охорона праці в галузі: навчальний посібник / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, Р. М. Білик. – К.: “Центр учбової літератури”, 2013. – 322 с.

• Атаманчук П. С. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, О. Г. Чорна. – К.: “Центр учбової літератури”, 2011. – 276 с.

• Атаманчук П. С. Основи охорони праці: навчальний посібник / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, О. Г. Чорна. – К.: “Центр учбової літератури”, 2011. – 224 с.

• Марчук Л. М. Синтаксис складного речення: навчально-методичний посібник / Л. М. Марчук, Н. М. Дзюбак. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. – 172 с.

Значна робота здійснюється в університеті в напрямку підготовки та видання наукової продукції. Загалом за результатами наукової діяльності колективом університету у 2013–2014 рр. опубліковано понад 2600 одиниць наукових і навчально-методичних праць. Серед публікацій – 30 монографій, 1 підручники, 15 навчально-методичних видань, у тому числі 35 з грифом МОН України, понад 100 збірників наукових праць. Протягом 2013–2014 рр. науково-педагогічними працівниками університету в зарубіжних виданнях з імпаکت-фактором опубліковано 5 статей.

Зросла кількість фахових видань університету, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних досліджень: у 2009 році їх було – 9, у 2011–2012 р. – 12, у 2013–2014 р. – 13. Упродовж 2014 року структурні підрозділи і науково-педагогічні працівники спрямовували свої зусилля на підвищення рівня періодичних видань та наукових публікацій за рахунок внесення їх до наукометричних баз даних. У 2014 р. успішно завершилася робота зі внесення фахових видань університету до міжнародної наукометричної бази даних Index Scopus (міжнародна он-лайн база даних, створена в 1999 р. у Польщі, що включає індексування, ранжування та реферування наукових журналів і збірників наукових праць) таких фахових видань університету:

• Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки (ISSN 2309-2254, *ICV 2013*: 5,72);

• Збірник наукових праць “Проблеми сучасної психології” (ISSN 2227-6246, *ICV 2013*: 5,68);

- Педагогічна освіта: теорія і практика (ISSN 2309-9763, *ICV 2013:4,70*);
- Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна (ISSN 2307-4507, *ICV 2012:5-08, ICV 2013:5,84*);
- Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки (ISSN 2309-9771, *ICV 2013:6,19*);
- Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини (ISSN 2309-8082, *ICV 2013:5,86*).

Також подано документи 6-ти фахових збірників університету до CEJSH (Central European Journal of Social Sciences and Humanities) – електронної загальнодоступної бази даних Польської академії наук, яка публікує анотації статей англійською мовою, слухань та оглядових позицій національними мовами у журналах, присвячених суспільним і гуманітарним наукам, що видаються в Чеській Республіці, Угорщині, Республіці Польща, Словаччині, а також у Боснії та Герцеговині, Естонії, Латвії, Литві, Сербії, Словенії та Україні (<http://cejsh.icm.edu.pl/>).

У 2014 р. університет внесено до реєстру інформаційно-наукової системи бази даних Scopus (ID: 60104914).

Упродовж 2013–2014 рр. університет забезпечував створення умов для науково-дослідної роботи студентів, яка є важливою складовою підготовки фахівців, зокрема акцентувалася увага науково-педагогічних працівників, керівників науково-дослідних робіт на необхідності залучення до наукової роботи обдарованої студентської молоді. Основними формами цієї роботи в університеті є:

- робота в наукових гуртках та проблемних групах;
- залучення до наукової роботи в навчально-наукових лабораторіях;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях;
- участь у конкурсах наукових робіт та олімпіадах тощо.

Такі заходи спрямовані на залучення студентів до активної наукової діяльності. Так, в університеті діє 260 студентських наукових проблемних груп та гуртків, у роботі яких беруть участь понад 2 тис. студентів.

Важливою складовою організації науково-дослідної роботи студентів є вивчення навчальної дисципліни “Основи наукових досліджень”, яка передбачена навчальними планами підготовки фахівців освітнього ступеня “бакалавр” і сприяє засвоєнню студентами теоретичних засад наукових досліджень та вибору ними напрямку наукового дослідження.

Студентське наукове товариство у 2014 р. організувало й провело майже два десятки наукових заходів, з-поміж яких: міжнародні, всеукраїнські, регіональні, університетські науково-практичні конференції, семінари, круглі столи. Зокрема, на базі університету проведено:

- XV Всеукраїнську орнітологічну школу-семінар “Орнітофауна та методи її досліджень”;

- VI учнівсько-студенську науково-практичну конференцію “Орнітологічні дослідження в Україні та суміжних територіях”;

- всеукраїнську науково-практичну конференцію “Природничі дослідження на Поділлі” (присвячена 10-річчю природничого факультету);

- науково-практичну конференцію студентів і магістрантів університету (в роботі її 17 секцій та 85 підсекцій взяли участь більше 1200 студентів і магістрантів. Результатом роботи є збірник наукових праць студентів та магістрантів Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (випуск 7) та ін.

Наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 23.12.2013 р. за №1820 “Про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади у 2013/2014 навчальному році” та від 09.09.2013 р. за №1281 “Про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у 2013/2014 навчальному році” університет було визначено базовим вишем для проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з напрямку “Українська мова, література (в т.ч., методика їх викладання)” та Всеукраїнської олімпіади з напрямку “Корекційна освіта”.

Більше 30 студентів університету взяли участь у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади та Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук.

У II турі Всеукраїнської олімпіади призові місця здобули:

- Свідерська Марина, студентка 4 курсу факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології, з навчальної дисципліни “Корекційна педагогіка” (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор С.П.Миронова) – I місце;

- Марчук Олександр, студент 4 курсу історичного факультету, з навчальної дисципліни “Політологія” (науковий керівник – кандидат політичних наук, доцент С.Г.Вонсович) – III місце;

- Козьолок Юлія, студентка 4 курсу природничого факультету, з навчальної дисципліни “Загальна екологія” (науковий керівник – кандидат біологічних наук, доцент І.В.Федорчук) – III місце.

На Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук у 2013–2014 н.р. було подано 19 робіт. Перемогу здобули студенти:

- Данчук Нагалія, студентка 4 курсу факультету української філології та журналістики, здобула перемогу на Всеукраїнському та обласному конкурсі імені Тараса Шевченка (науковий керівник – доктор філологічних наук, професор О.С.Волковинський) – I місце;

- Афадєєва Марина, студентка 4 курсу факультету української філології та журналістики (науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Л.М.Марчук) – II місце;

- Степанчук Ганна, студентка 4 курсу факультету української філології та

журналістики (науковий керівник – кандидат філологічних наук, професор А.С.Попович);

• Циканюк Богдан, студент 5 курсу фізико-математичного факультету (науковий керівник – кандидат фізико-математичних наук, професор Ц.А.Криськов), Батожинський Павло, Єрликов Максим, студенти 5 курсу фізико-математичного факультету (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор П.С.Атаманчук) – III місце.

Студентка 5 курсу факультету української філології та журналістики Зубик Марина стала переможцем XIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика та нагороджена премією Юлії Тимошенко (науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Л.М.Марчук).

У 2014 р. ректорат, відділ наукової роботи і міжнародних зв'язків, відділ аспірантури і докторантури, деканати факультетів і кафедри, науково-дослідні центри, лабораторії та наукові школи університету провели значну роботу щодо забезпечення високої ефективності наукової діяльності університету.

Водночас в організації науково-дослідної роботи мають місце певні недоліки та невирішені проблеми: залишається низькою результативність наукової роботи на окремих кафедрах; низькою є частка науково-технічних розробок; незадовільною слід визнати роботу із наповнення спецфонду університету за рахунок госпдогвірної тематики і грантів, зокрема міжнародних; значним є відсоток науково-педагогічних працівників, які завершили навчання в аспірантурі, але не подали дисертації до захисту; потребують покращення показники участі студентів у всеукраїнських предметних олімпіадах та конкурсах студентських наукових робіт.

Основні труднощі в організації наукової роботи пов'язані з імплементацією Закону України “Про вищу освіту”, перехідним періодом від педагогічного до класичного спрямування навчальної і наукової діяльності університету. Для покращення показників наукової і науково-технічної роботи необхідно: 1) зміцнення матеріально-технічної бази наукових досліджень; 2) перегляд академічного навантаження викладачів на користь наукової складової; 3) збільшення обсягів фінансування науково-дослідних проектів за рахунок більш активної участі структурних підрозділів у конкурсному відборі проектів наукових досліджень і розробок за рахунок коштів Державного бюджету, в конкурсних програмах міжнародного співробітництва, а також за рахунок госпдогвірної тематики та отримання субвенцій з обласного бюджету.